

6 fravalg af genoplivningsforsøg

Læringsmateriale til personale i plejesektoren

November 2024



Er du i tvivl? Så genopliv

Du skal som udgangspunkt altid forsøge genoplivning, hvis du finder en livløs borger.

Der er dog 6 situationer, hvor du ikke skal forsøge at genoplive.

Dem handler dette materiale om.

Er du i tvivl, om borgeren har et fravalg?

- Forsøg altid genoplivning.



6 undtagelser til reglen om altid at forsøge genoplivning

Der er 6 situationer, hvor du ikke skal forsøge genoplivning, selvom borgeren har hjertestop.

1. Når døden er helt åbenbar, eller den var forventet af lægen.
2. Når en læge i situationen fravælger genoplivningsforsøg.
3. Når en læge på forhånd har fravalgt genoplivningsforsøg.
4. Når borgeren selv har fravalgt genoplivningsforsøg i den aktuelle sygdomssituation.
5. Når borgeren selv har registreret et fravalg af genoplivningsforsøg ved hjertestop.
6. Når det er besluttet i et behandlings- eller livstestamente, og borgeren er vurderet varigt inhabil.

1. Når døden er helt åbenbar eller forventet

Som udgangspunkt er det kun læger, der kan konstatere, at døden er indtrådt. Som sundhedsperson kan du også gøre det, hvis du finder en borger, der helt åbenlyst er død.

Du skal ikke forsøge genoplivning, hvis det er åbenlyst at døden er indtrådt. Det kan fx være:

- Hvis der er synlig forrædelse eller åbenlyst dødelige skader.
- Det er ikke nok, at der ikke er puls.

1. Når døden er helt åbenbar eller forventet

Du skal ikke genoplive en livløs person, hvis det fremgår tydeligt af journalen, at døden var forventet, fx:

- Hvis en borger dør, mens du er til stede, og der står tydeligt i journalen, at døden var forventet af lægen ud fra borgerens helbredstilstand.
- Hvis en borger, du har været involveret i behandlingen og plejen af, har været i terminal pleje og er død alene i sit hjem.

2. Lægen fravælger genoplivning i situationen

Hvis du finder en livløs person, skal du tilkalde hjælp og indlede genoplivningsforsøg, medmindre det tydeligt fremgår af journalen, at genoplivning er fravalgt.

Når du ringer til lægen i den situation, uanset om det er borgerens egen læge, vagtlæge eller akutlæge, kan lægen beslutte, at du skal lade være eller stoppe med at genoplive, hvis lægen vurderer, at det er udsigtsløst.

3. Lægen har fravalgt genoplivning på forhånd

I nogle tilfælde kan lægen på forhånd have fravalgt genoplivningsforsøg ved hjertestop.

Lægen kan vælge, at det vil være udsigtsløst at genoplive en borger, hvis han eller hun skulle få hjertestop.

Lægen skal så vidt muligt inddrage borgeren, men det er lægens beslutning.

Hvis der er fravalgt genoplivningsforsøg, vil det fremgå tydeligt af journalen.

4. Borgeren har selv fravalgt genoplivning i den aktuelle sygdomssituation

En habil borger har altid ret til at fravælge genoplivningsforsøg i en aktuel sygdomssituation.

Aktuel sygdomssituation dækker både akut sygdom og kronisk sygdom, fx kræft, hjertesvigt eller KOL.

Borgerens fravalg gælder først, når en læge har bekræftet i journalen, at borgeren er habil og forstår konsekvenserne af sin beslutning.

5. Borgeren har selv registreret fravalg af genoplivningsforsøg ved hjertestop

Alle habile borgere, der er fyldt 60 år, kan fra den 15. januar 2025 registrere fravalg af genoplivningsforsøg ved hjertestop.

Borgeren registrerer fravalget ved at logge ind på sundhed.dk eller ved at indsende en blanket til Sundhedsdatastyrelsen.

En uge efter, at fravalget er registreret, vil det kunne ses i de elektroniske omsorgssystemer og i sundhedsjournalen på sundhed.dk

Du kan finde mere information om borgere over 60 års mulighed for at fravælge genoplivningsforsøg ved hjertestop på stps.dk/fravalg.

6. Borgeren har et behandlingstestamente

Alle habile borgere kan oprette et behandlingstestamente, hvis han eller hun på forhånd har besluttet at fravælge livsforlængende behandling eller genoplivning i visse situationer, hvor man ikke længere selv er i stand til at tage stilling til sin behandling, fx hvis man er blevet ramt af svær demens.

6. Borgeren har et behandlingstestamente

I et behandlingstestamente kan borgeren fravælge livsforlængende behandling, også genoplivning ved hjertestop, i tre situationer:

- Hvis borgeren ligger for døden, og behandlingen kun vil forlænge livet, men ikke vil betyde, at borgeren får det bedre eller får lindret sine smerter.
- Hvis borgeren er så svækket af sygdom, ulykke eller alder, at han eller hun aldrig igen kommer til at kunne tage vare på sig selv fysisk og mentalt.
- Hvis behandlingen kan betyde, at borgeren overlever, men lægen vurderer, at de fysiske konsekvenser af sygdommen eller af selve behandlingen vil være meget alvorlige og lidelsesfulde.

Testamentet gælder først, hvis en læge har vurderet, at borgeren er varigt inhabil og er i en af de situationer, som testamentet handler om.

Hvis du genopliver en borger, der har et fravalg af genoplivningsforsøg

- Hvis du ikke har haft mulighed for at slå op i journalen og derfor kommer til at genoplive en borger, der har et fravalg af genoplivningsforsøg, vil du IKKE blive udsat for sanktioner.
- Hvis en borger får hjertestop, og du lader være med at forsøge genoplivning, fordi borgeren har et fravalg af genoplivningsforsøg, handler du med omhu og samvittighedsfuldhed, og du vil IKKE kunne blive udsat for sanktioner.

Samtalen om genoplivning

Det er bedst for alle at få taget beslutninger om livets afslutning i god tid.

Som sundhedsperson i plejen kan du gøre meget for at undgå unødigt tvivl og uhensigtsmæssig behandling ved at tale med borgeren om den sidste tid.

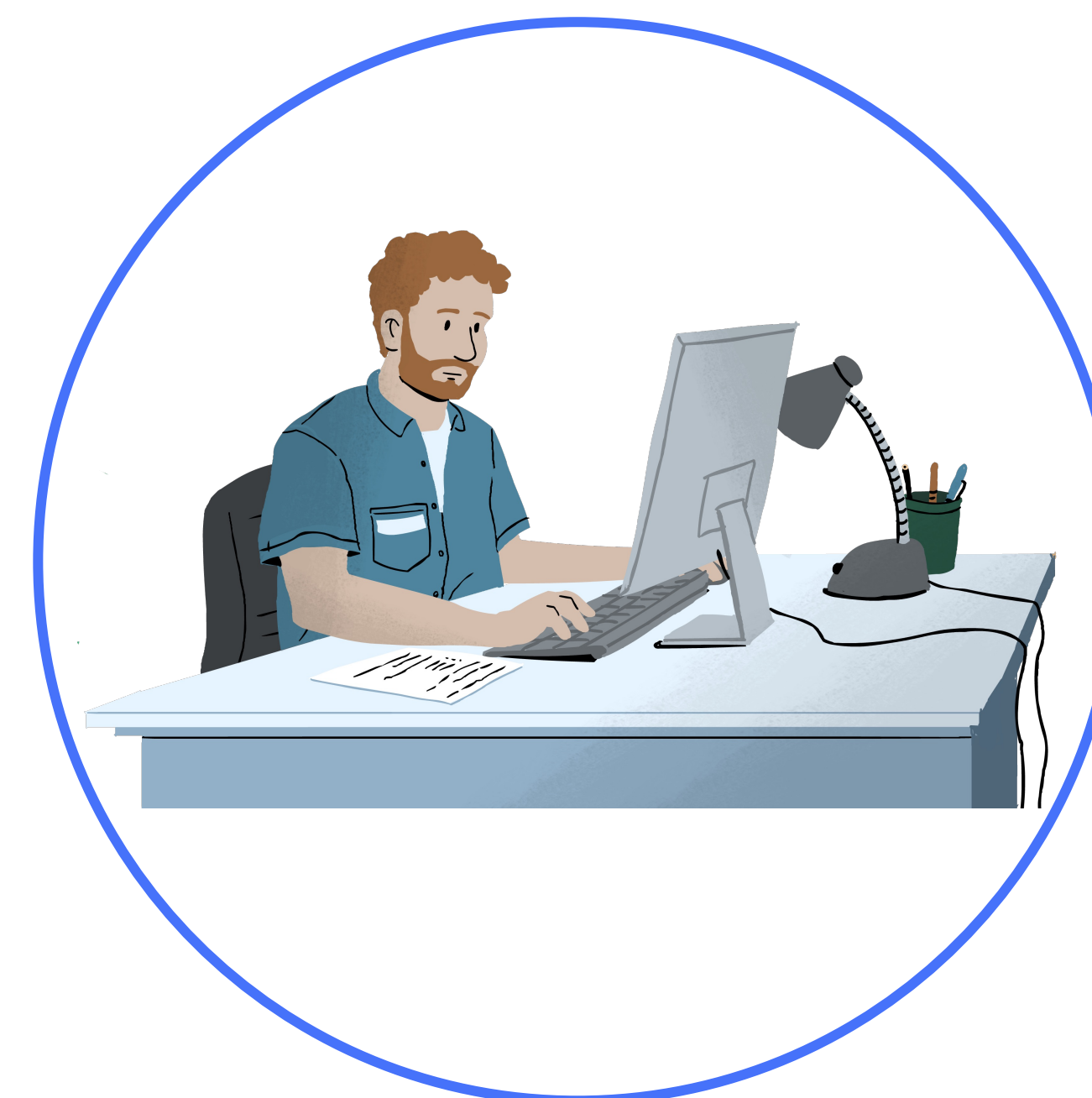
Det er også en god ide at opfordre borgeren til at tale med sin læge om den sidste tid, mens borgeren stadig kan træffe beslutninger om sit eget liv.

Vil du vide mere?

Du kan finde mere information og læringsmateriale om fravalg af genoplivningsforsøg på stps.dk/fravalg.

Her finder du også de sundhedsfaglige vejledninger på området:

- Vejledning om fravalg og afbrydelse af livsforlængende behandling.
- Vejledning om genoplivning og fravalg af genoplivningsforsøg.



**Læs mere om fravalg af
genoplivningsforsøg**

stps.dk/fravalg

